

Gemeentelijke binnensportaccommodaties

Rapport – appendix Zwembad Aarweide

Rekenkamer Nieuwkoop

INHOUD

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	1
HOOFDSTUK 2	BEVINDINGEN	2
2.1	Openluchtwembad Aarweide bij de kern Papenveer	2
HOOFDSTUK 3	ANALYSE, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8
3.1	Beleid van de gemeente Nieuwkoop	8
3.2	Aanbod van zwembaden	8
3.3	Bedrijfsvoering	8
3.4	Conclusies	9
3.5	Aanbevelingen	9

Hoofdstuk 1

Inleiding

In 2012 heeft de Rekenkamer onderzoek gedaan naar de gemeentelijke binnensportaccommodaties, zoals omschreven in het Onderzoeksprogramma 2012.

Op verzoek van de gemeente is recent aanvullend onderzoek gedaan naar het openluchtzwembad Aarweide bij de kern Papenveer. Documenten van de gemeente zijn bestudeerd, de Rekenkamer heeft een bezoek gebracht aan het bad en er heeft een gesprek met een delegatie van het stichtingsbestuur tot behoud van zwembad Aarweide plaatsgevonden op 16 januari 2013.

In deze appendix vindt u de bevindingen als resultaat van het aanvullend onderzoek, de conclusies en aanbevelingen.

De tekst van deze appendix is zowel voor eventueel commentaar aangeboden aan de ambtelijke organisatie als aan het stichtingsbestuur.

Hoofdstuk 2

Bevindingen

Dit hoofdstuk bevat de beschrijving van het openluchtzwembad Aarweide met als onderdelen:

- de locatie
- de aanwezige faciliteiten
- de wijze van beheer
- het gebruik
- de waardering van de bezoekers
- de kostenstructuur

2.1 Openluchtzwembad Aarweide bij de kern Papenveer

Locatie

Zwembad Aarweide is medio jaren '60 gebouwd en is gevestigd aan de Schilkerweg 21 te Nieuwveen, bij de kern Papenveer.

In 2003 dreigde het bad gesloten te worden wegens achterstallig onderhoud en gebrek aan financiële middelen. Met veel vrijwilligerswerk, subsidies en sponsorgelden is het zwembad toch behouden gebleven.

Het bad is gelegen aan een doorgaande weg en is goed bereikbaar. Er is voldoende parkeergelegenheid voor auto's en er is een ruime fietsenstalling.

Faciliteiten

De accommodatie van het zwembad bestaat uit een grote ligweide met drie baden:

- het peuterbad van 7 x 10 meter;
- het instructiebad van 14,5 x 23 meter (aflopend van 30 cm tot 90 cm);
- het diepe bad van 15 x 23 meter (aflopend van 120 cm tot 200 cm).

Bij het zwembad kan men parasols en ligbedden huren. Op mooie dagen is het kleine winkeltje open.

Het diepe bad is in 2005 compleet vernieuwd en voldoet aan de moderne veiligheidseisen.

In 2007 is een grote waterglijbaan geplaatst van 45 meter, die uitkomt in een apart uitglijbad.

Op het terrein bevinden zich warme en koude douches, kleedruimtes en toiletten.

Beheer

De gemeente is eigenaar van de grond en het parkeerterrein van zwembad Aarweide. Er geldt een huurovereenkomst voor het gebruik van de grond van het zwembad voor een bedrag van € 2,— per jaar.

In 2004 is een recht van opstal gevestigd, waarbij voor het bedrag van € 1,— het eigendom van de gebouwen en werken (zwembaden, kassagebouw, kleedlokalen, toiletvoorzieningen en horeca-uitgiftegebouw) aan de stichting tot behoud zwembad Aarweide is overgedragen voor een periode van 10 jaar, dezelfde periode als de huurovereenkomst. De huurovereenkomst eindigt op 31 maart 2014 en als deze niet verlengd wordt, eindigt ook het recht van opstal en vervallen de gebouwen en werken weer in eigendom aan de gemeente. Het parkeerterrein is in bruikleen bij het zwembad.

Nadat de gemeenschappelijke regeling van de voormalige gemeenten Liemeer en Ter Aar eindigde, zijn in 2003 afspraken gemaakt met de stichting tot behoud zwembad Aarweide, die tot op heden het zwembad beheert en exploiteert. De gemeenten Ter Aar en Liemeer stelden voor de periode 2004 tot en met 2013 een exploitatiebijdrage ter beschikking in de verhouding 57% (Ter Aar) en 43% (Liemeer).

De gemeenteraad van Nieuwkoop heeft ingaande 1 januari 2008 de afspraken vernieuwd. Op grond van de beleidsregels voor subsidievertrekking is aan de stichting een subsidie toegekend van € 94.043,—, jaarlijks aan te passen aan het door de raad vast te stellen accres tot 1 januari 2014¹. Aan de subsidie is de verplichting verbonden dat de stichting zorgt voor een veilige, zorgvuldige, verantwoorde en kostendeckende exploitatie. Periodiek voert de gemeente overleg met het stichtingsbestuur.

In het betreffende raadsbesluit staat verder dat medio najaar 2011 een nieuw voorstel wordt gedaan voor het al dan niet continueren van de subsidie na 2013. Begin 2012 is met het stichtingsbestuur besproken dat dit afhankelijk is van de nog op te stellen maatschappelijke structuurvisie.

De huurovereenkomst met de stichting loopt van 1 april 2004 tot en met 31 maart 2014. Aan het eind van de huurperiode wordt de overeenkomst met de stichting stilzwijgend verlengd met 10 jaar. Eventuele opzegging dient tijdig en met opgaaf van redenen te gebeuren.

De stichting bestaat uit vrijwilligers en kan daarnaast een beroep doen op jaarlijks 100 – 150 vrijwilligers. Het bestuur van de stichting bestaat naast de voorzitter, secretaris en penningmeester uit nog drie leden. Het bestuur is van mening dat de continuïteit is gewaarborgd, gelet op de inzet en het draagvlak bij de bevolking. Het dagelijks toezicht wordt uitgeoefend door een bedrijfsleider, die is gedetacheerd vanuit zwembad De Wel. Daarnaast zijn er circa zeven parttimers werkzaam, evenals een aantal stagiair(e)s. De stichting betaalt een vergoeding voor het werk van de bedrijfsleider aan de gemeente Nieuwkoop, waar deze in dienst is. Vorig jaar gold dit voor de periode 21 april tot en met 9 september 2012.

Het winkeltje wordt voor een bescheiden bedrag verpacht.

¹ Over 2011 bedroeg de gemeentelijke subsidie € 99.804,—.

Gebruik

Nadat in 2003 een enquête onder de bevolking was gehouden, waaruit bleek dat zij het openluchtzwembad als lokale voorziening wil behouden, is met de inzet van veel vrijwilligers de exploitatie van het bad in 2003 voortgezet. Het bad richt zich thans op recreatieve bezoekers, gezinnen, volwassenen en jeugd. Enkele jaren geleden is aan het schoolzwemmen een einde gekomen.

In het jaarverslag maakt de stichting melding van het aantal bezoeken. Volgens onderstaande tabel schommelde dit in de afgelopen jaren rond de 50.000.

Jaar	2009	2010	2011	2012
Bezoeken	57.000	46.000	38.000	55.000

Door de slechte zomer was 2011 een minder goed jaar qua kaartverkoop. Het zwembad biedt ruimte aan ruim 2.000 bezoekers. Op een topdag (dat wil zeggen een zomerse dag van 25°C, vaak in het weekend) bevinden zich 1.500 mensen in het bad. In 2012 kon op 21 augustus de 50.000^e bezoeker worden verwelkomd. Tevens vierde de stichting op 20 augustus 2012 het 500.000^e bezoek in de periode van de afgelopen 10 jaar. Het aantal bezoeken komt overeen met het landelijk cijfer voor openluchtzwembaden, dat ligt tussen 40.000 – 50.000 per seizoen (begin mei tot medio september).

Het aantal abonnementen, losse kaartjes en leskaarten was in de afgelopen jaren als volgt²:

	2007	2008	2009	2010	2011
Abonnement-gezin	751	724	748	760	754
Abonnement-volwassene	181	172	173	196	196
Abonnement-jeugd	190	186	205	191	194
Losse kaart	5.960	13.704	17.698	13.564	7.738
Leskaart	17	7	0	0	0
Totaal	7.099	14.793	18.824	14.711	8.882

Verder biedt het zwembad gelegenheid voor activiteiten van de volgende organisaties:

- Zwem4daagse
- Ter Aarse Triathlon
- Circle Cross
- Scholen
- Zwemmen door bewoners Huize Ursala
- Duikteam van de brandweer Nieuwkoop

² Het jaarverslag over 2012 bevat de gegevens over 2012 en verschijnt nog.

In de zomerperiode is het zwembad 81 uur per week open: op de even dagen van 07.00 tot 20.00 uur, op de oneven dagen van 08.00 – 20.00, in het weekend en op feestdagen van 12.00 – 18.00 uur.

Waardering

Het animocijfer is eveneens marktconform. Dat wil zeggen dat het aantal bezoekers in relatie tot het aantal inwoners conform het landelijk gemiddelde is. Het animocijfer wordt berekend door het aantal bezoekers te delen door het aantal inwoners per 1 januari 2012 (26.691).

Recreatieve bezoekers	Landelijk gem. kengetal	Aarweide
Animocijfer	1,5 tot 3	1,9

Het zwembad vervult zowel een lokale als een regionale functie. Circa 70% van de bezoekers is afkomstig uit de gemeente Nieuwkoop.

Bezoekers waarderen zwembad Aarweide, want het werd 1^e in de verkiezing categorie Open Baden in de provincie Zuid-Holland in 2012.

Kosten en opbrengsten

Op basis van de van de stichting beschikbaar gestelde informatie uit de jaarrekening 2011, is het volgende overzicht samengesteld.

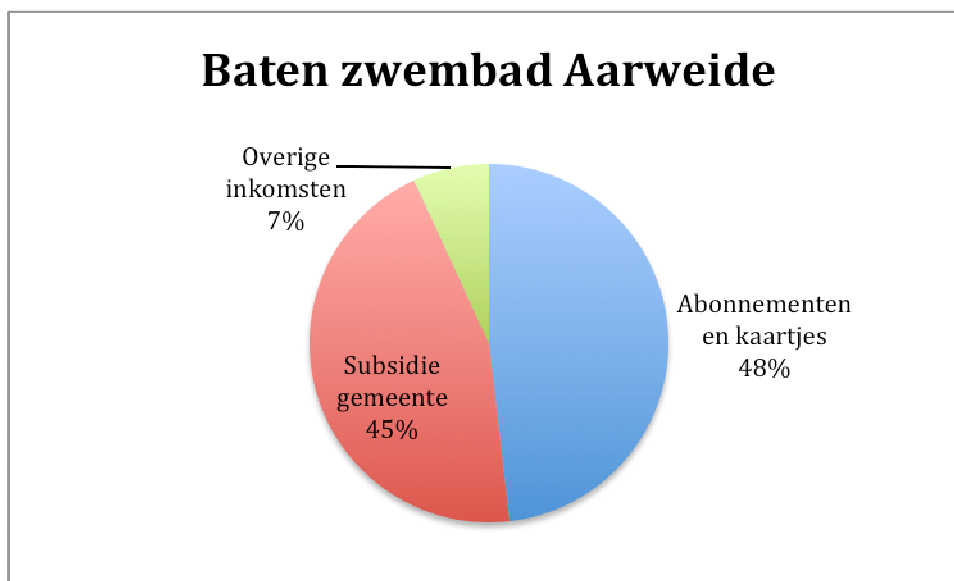
Lasten	Baten (excl. subsidie gemeente)	Resultaat (baten – lasten)	Dekking	Dekking (excl. kapitaallasten)
€ 226.310,—	€ 122.168,—	- € 104.142,—	54%	65%

De salariskosten zijn 28% van de totale kosten. Dat is aanmerkelijk minder dan het landelijk gemiddelde (41%).

Uit landelijk onderzoek blijkt dat de inkomsten uit bezoeken gemiddeld 54% van de totale baten³ vormen. Zwembad Aarweide dekt voor 48% de uitgaven met de inkomsten uit verkoop van abonnementen en losse kaartjes. 7% van de inkomsten komt vooral uit bedrijfsensponsoring en overige kleine bijdragen. Het subsidieaandeel van de gemeente maakt voor 45% deel uit van de baten. Het landelijk gemiddelde is 36% (subsidies en overige bijdragen). De gemeentelijke bijdrage per inwoner is € 3,74. Dit is minder dan de landelijke norm voor particulier geëxploiteerde zwembaden van € 4,— tot € 5,— per inwoner.

Uit de volgende grafiek blijkt de samenstelling van de baten.

³ Rapportage Sport 2008, Sociaal Cultureel Planbureau, W.J.H. Mulier Instituut, pag. 176

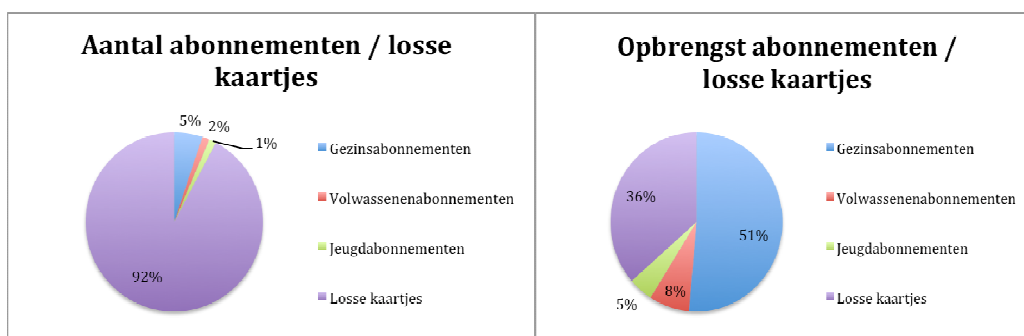

De kosten van een seizoensabonnement en een los kaartje zijn in verhouding met de kosten van andere baden in de regio. De prijs van een los kaartje is in 2011 met € 0,50 verhoogd, mede om de verkoop van abonnementen te stimuleren. De overige tarieven zijn sinds 2006 niet verhoogd.

Soort abonnement (*) / los kaartje	Prijs
Gezinsabonnement tot 4 personen	€ 85,—
Gezinsabonnement vanaf 5 personen	€ 95,—
Volwassenenabonnement	€ 50,—
Jeugdabonnement	€ 30,—
Los kaartje volwassene	€ 4,—
Los kaartje jeugd	€ 4,—

(*) Deze prijs geldt in de voorverkoop. In de naverkoop zijn de prijzen € 20,— hoger.

Onderstaande grafieken geven inzicht in de onderlinge verhouding van het aantal verkochte abonnementen/losse kaartjes en inzicht in de daarmee gegenereerde inkomsten. Hiervoor is het jaar 2010 genomen, omdat dat jaar representatief is voor een zomer met een gemiddeld aantal zomerse dagen.

De stichting werd in 2003 opgericht zonder liquiditeiten. Inmiddels is er een voorziening opgebouwd van € 401.442,— (per 31 december 2011) met jaarlijkse dotaties uit de exploitatie. In 2003 zijn investeringssubsidies en -bijdragen ontvangen van Leader plus (EU), provincie Zuid-Holland, VSB/Fortis fonds, de twee gemeenten Liemeer en Ter Aar en het lokale bedrijfsleven. Jaarlijks wordt door de stichting geïnvesteerd in het zwembad uit deze voorziening, voor periodiek uit te voeren groot onderhoud, voor het in stand houden van de bassins (tegelwerk), de periodieke vervanging van (delen van) technische installaties en periodiek groot onderhoud aan de gebouwen en de bestrating. In 2011 is een nieuwe vloer in het instructiebad gelegd, in 2012 zijn de horeca- en kassaruiten opgeknapt. De stichting verwacht de komende 15 jaar alleen kleiner onderhoud te hoeven verrichten.

Hoofdstuk 3

Analyse, conclusies en aanbevelingen

In dit slothoofdstuk analyseren wij de informatie uit de beschikbaar gestelde documenten en het interview. Op basis daarvan trekken wij conclusies en aanbevelingen.

3.1 Beleid van de gemeente Nieuwkoop

De gemeente Nieuwkoop heeft het beleid van de vorige gemeenten Liemeer en Ter Aar voortgezet. Het zwembad voorziet in een duidelijke behoefte en het beleid is erop gericht het bad voor de lokale bevolking te behouden tot in ieder geval 1 januari 2014. De subsidiemethodiek is vereenvoudigd per 1 januari 2008 en er is medewerking verleend door een medewerker van zwembad De Wel te detacheren als bedrijfsleider.

Toegezegd is dat de gemeente aan het eind van het jaar 2011 dan wel in de loop van 2012 opnieuw zal bezien of het beleid wordt gecontinueerd of gewijzigd. Tot op heden is hieraan geen gevolg gegeven, vanwege de opstelling van de sociaal-maatschappelijke structuurvisie. Het stichtingsbestuur wenst die duidelijkheid, omdat het voor de komende jaren investeringsplannen moet maken.

3.2 Aanbod van zwembaden

Het is een historisch gegeven dat zich in de gemeente Nieuwkoop twee zwembaden bevinden, het overdekte zwembad De Wel en het openluchtzwembad Aarweide. Uit de bezoekersaantallen blijkt dat beide baden in een behoefte voorzien en bestaansrecht hebben, doordat de faciliteiten elkaar aanvullen.

Bijzonder is dat zwembad Aarweide door vrijwilligers uit de bevolking wordt bestuurd en met de inzet van veel vrijwilligers wordt gerund. De inzet van professionele krachten is relatief beperkt. De bedrijfsleider voor het dagelijks toezicht is gedetacheerd vanuit zwembad De Wel. In die zin voldoet deze exploitatie aan de doelstelling van de gemeente van een grote zelfwerkzaamheid van de gebruikers c.q. de samenleving. De gemeentelijke financiële bijdrage is iets lager dan de landelijke norm voor particulier geëxploiteerde zwembaden per inwoner.

Het bestuur van stichting tot behoud van zwembad Aarweide heeft de wens het beheer en de exploitatie in de komende jaren voort te zetten. Naar de mening van het bestuur is de continuïteit gewaarborgd.

3.3 Bedrijfsvoering

Het stichtingsbestuur acht zich in staat om het zwembad Aarweide in de komende jaren op de huidige wijze te beheren en te exploiteren. Dit oordeel is gebaseerd op de ervaringen in de periode van de afgelopen 10 jaar. Er is geen meerjarig bedrijfsplan.

Verbetering in de bedrijfsvoering is mogelijk door het toezicht tijdens de openingstijden van het zwembad onder te brengen bij het beheer van zwembad De Wel. In dat geval wordt meer flexibiliteit gerealiseerd, door personeel in te zetten op de momenten dat het nodig is. Juist bij het beheer van een openluchtwembad is de inzet van personeel afhankelijk van de weersomstandigheden. Zo mogelijk kan ook bij inkoop worden samengewerkt als dat aantoonbaar financieel voordeel oplevert. Verder is een aandachtspunt dat de jaarrapporten niet door de accountant van een goedkeurende verklaring kunnen worden voorzien, aangezien daarvoor voldoende en geschikte controle-informatie ontbreekt.

3.4 Conclusies

Gelet op de centrale vraagstelling van het onderzoek naar de gemeentelijke binnensportaccommodaties naar de effectiviteit en doelmatigheid, trekken wij ten aanzien van het openluchtwembad Aarweide de volgende conclusies:

1. De exploitatie en het beheer van het zwembad Aarweide is effectief en doelmatig, gelet op de bezoekersaantallen, de waardering en de inzet van vele vrijwilligers, waaruit het draagvlak van de bevolking blijkt. Er is sprake van een gezonde financiële situatie. Er is voldoende vermogen om ook in de toekomst in het bad de nodige investeringen te doen. De doelmatigheid kan verbeteren door het toezicht tijdens de openingsuren van het zwembad onder te brengen bij het beheer van de gemeentelijke binnensportaccommodaties, waaronder het zwembad De Wel.
2. De gemeente dient tijdig een beleidsuitspraak te doen over de continuïteit van de subsidiëring van het zwembad Aarweide vanaf 1 januari 2014 en daarover overleg te voeren met het stichtingsbestuur. De hoogte van de jaarlijkse subsidie dient daarbij opnieuw bepaald te worden, wanneer het toezicht wordt geïntegreerd.

3.5 Aanbevelingen

De Rekenkamer beveelt de gemeenteraad aan het college het volgende te verzoeken:

1. Tijdig een beleidsuitspraak voor te bereiden over de continuïteit van de subsidiëring van het openluchtwembad Aarweide vanaf 1 januari 2014 en daarover overleg te voeren met het stichtingsbestuur.
2. Daarbij als uitgangspunt te nemen dat het toezicht wordt geïntegreerd met het beheer van de binnengemeentelijke sportaccommodaties, waaronder het zwembad De Wel.